

4.4 Undervisning (VO nr. 30)

4.4.1 Innledning

Undervisning omfatter grunnskole, pedagogisk-psykologisk tjeneste, voksenopplæring, skolefritids-tilbud, leirskole, skolelokaler og skoleskyss.

Virksomhetsområdet består av til sammen 19 resultatenheter:

Barneskoler:	12 enheter med til sammen 15 skoler
Kombinerte:	1 enhet med både barne- og ungdomsskole (Brøttum)
Ungdomsskoler:	4 enheter med 4 skoler
Andre:	2 enheter (PPT, Voksenpedagogisk senter med logopedisenteret)

Hovedmål:

Skolene i Ringsaker skal være likeverdige og framtidsrettede lærings- og oppvekstarenaer.

I kommuneplanens samfunnsdel er det formulert følgende mål og strategier for grunnskolen:

- Ringsaker kommune skal gi alle elever likeverdig og framtidsrettet grunnskoleopplæring av høy kvalitet.
- Skolene skal prioritere opplæring i de grunnleggende ferdigheter; som å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig, å kunne lese og regne og å kunne bruke digitale verktøy.
- Resultatene skal være på høyde med eller bedre enn landsgjennomsnittet.
- Elevene skal gis tilpasset opplæring. Elever med spesielle behov skal om nødvendig gis kvalifisert spesialundervisning.
- Alle skolene skal ha tilfredsstillende lokaler, innemiljø og uteområder i henhold til gjeldende lovverk.
- Skolefritidsordningen skal holde god kvalitet og være et tilbud til alle som ønsker det.

Dette skal gjennomføres ved å:

- Målrette rekrutteringspolitikken og satse på systematisk kompetanseheving.
- Sikre godt kvalifisert personell som har evne til omstilling og videreutvikling.
- Kvalitetsvurdere skolene i forhold til elevenes kunnskapsnivå.
- Evaluere den kvalitetsmessige utviklingen av skolene, trivsel og læringsmiljø.
- La IKT være et sentralt virkemiddel for at skolene skal nå målene innenfor undervisning/læring.
- Avdekke behov og gi tidlig hjelp til barn og familier som har ekstra behov for det.
- Søke tverrfaglig samarbeid for å avdekke behov/muligheter for barn med funksjonshemming.
- Videreutvikle elev- og foreldremedvirkningen.
- Søke å styrke bemanningen i grunnskolen.
- Utforme skolebygningene tidsmessig og framtidsrettet for skiftende arbeids- og organiseringsformer.

4.4.2 Oversiktstabeller

Tabell 4.4.2.1 Personalressurser (årsverk)

30 Undervisning	31.12.2018	Budsjett 2019	Forslag 2020	Forslag 2021	Forslag 2022	Forslag 2023
300 Brøttum ungdomsskole	17,80	17,80	18,75	18,75	18,75	18,75
301 Moelv ungdomsskole	25,18	25,18	24,68	24,68	24,68	24,68
302 Nes ungdomsskole	20,55	20,55	18,64	18,64	18,64	18,64
303 Brumunddal ungdomsskole	45,58	45,58	45,44	45,44	45,44	45,44
304 Furnes ungdomsskole	42,07	42,07	46,01	46,01	46,01	46,01
310 Brøttum skole	19,70	19,70	20,03	20,03	20,03	20,03
312 Messenlia og Lismarka skole	18,68	18,68	17,94	17,94	17,94	17,94
313 Fagernes og Åsen skole	18,24	18,24	18,53	18,53	16,49	16,49
316 Gaupen skole	18,54	18,54	17,51	17,51	17,51	17,51
319 Kirkekretsen skole	20,14	20,14	21,19	21,19	21,19	21,19
321 Hempa skole	21,48	21,48	22,60	22,60	22,60	22,60
322 Fagerlund skole	79,56	79,56	77,33	77,33	77,33	77,33
323 Mørkved skole	51,67	51,67	52,76	52,76	52,76	52,76
324 Kirkenær skole	26,04	26,04	23,71	23,71	23,71	23,71
325 Kilstad skole	18,22	18,22	17,56	17,56	17,56	17,56
326 Stavsberg skole	21,58	21,78	23,73	23,73	23,73	23,73
327 Nes barneskole	40,47	40,47	40,09	40,09	40,09	40,09
328 Moelv og Fossen skole	67,09	67,09	62,24	62,24	62,24	62,24
342 Voksenpedagogisk senter	30,47	30,47	28,47	28,47	28,47	28,47
343 PPT	19,80	20,10	20,70	20,70	20,70	20,70
399 Ufordelt ramme undervisning	1,50	1,50	3,20	3,20	3,20	3,20
Sum årsverk VO 30	624,36	624,86	621,11	621,11	619,07	619,07

Budsjettforslaget for 2020 bygger på timetildeling til skolene pr. 1.8.2019 for skoleåret 2019/2020, samt merkantil bemanning og bemanning i skolefritidsordningen.

Det er en nedgang i på 3,75 årsverk fra opprinnelig budsjett 2019 til budsjett 2020.

Den største endringen gjelder skoler som får ressurser gjennom timetildelingen. Her er nedgangen på 4,05 årsverk. Det er to hovedforklaringer til endringen. Innenfor SFO er det en nedgang på om lag 2,6 årsverk. Det er færre elever som har plass sammenlignet med forrige skoleår. Innenfor skole er det 1,25 årsverk mindre barneveileder. Det er færre ressurser til gjesteelever i budsjettet enn forrige år. Øvrige endringer gjelder litt lavere elevtall.

Ved Voksenpedagogisk senter ble det inndratt 2 årsverk fra august 2019 på grunn av færre bosatte flyktninger.

I 1. tertial 2019 ble det opprettet 1,5 årsverk (tre 50 % stillinger) på budsjettansvar ufordelt undervisning. Dette gjaldt ett årsverk på Newtonrommet og 0,5 årsverk som leder av veilederkorpsset.

I budsjettet for 2020 er det innarbeidet ressurser til 0,6 årsverk ved PPT. I tillegg øker leirskolestillingen ved Camp Sjusjøen med 0,2 årsverk.

Fra 2022 er det innarbeidet en reduksjon på 2,04 årsverk ved Fagernes og Åsen skole.

Ressurser som er budsjettert som reserve på budsjettansvar 399 ufordelt undervisning er ikke tatt med i tabellen, men kan ved fordeling i løpet av året bli omgjort til årsverk. Skolelederen har anledning til å veksle læretimer (60 min.) om til assistenttimer med en faktor på 3,33. Dette skal skje marginalt og i tett samarbeid med hovedtillitsvalgte.

Tabell 4.4.2.2 Netto driftsbudsjett pr. resultatenheter (kr 1.000)

	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Forslag 2020	Forslag 2021	Forslag 2022	Forslag 2023
300 Brøttum ungdomsskole	13 687	13 028	14 170	14 170	14 170	14 170
301 Moelv ungdomsskole	18 931	17 866	18 171	18 128	18 128	18 128
302 Nes ungdomsskole	14 190	14 746	14 226	14 226	14 226	14 226
303 Brumunddal ungdomsskole	33 385	33 295	34 039	33 996	33 996	33 996
304 Furnes ungdomsskole	30 983	29 827	33 232	33 146	33 146	33 146
310 Brøttum skole	12 652	12 377	13 130	13 130	13 130	13 130
312 Messenia og Lismarka skole	11 793	11 755	12 196	12 196	12 196	12 196
313 Fagernes og Åsen skole	12 503	12 328	13 001	12 397	11 551	11 551
316 Gaupen	12 347	12 352	12 006	11 963	11 963	11 963
319 Kirkekretsen skole	12 863	12 624	13 668	13 668	13 668	13 668
321 Hempa skole	13 833	13 637	15 225	15 225	15 225	15 225
322 Fagerlund skole	51 567	51 597	51 741	51 698	51 698	51 698
323 Mørkved skole	31 329	32 715	34 592	34 592	34 592	34 592
324 Kirkenær skole	16 197	15 626	15 013	15 013	15 013	15 013
325 Kylstad skole	10 884	11 519	11 590	11 590	11 590	11 590
326 Stavsberg skole	13 572	13 997	15 718	15 675	15 675	15 675
327 Nes barneskole	25 553	25 651	26 597	26 597	26 597	26 597
328 Moelv og Fossen skole	41 490	43 053	41 353	41 310	41 310	41 310
342 Voksenpedagogisk senter	13 762	14 590	24 617	22 217	20 580	20 434
343 PPT	13 804	14 544	15 821	15 821	15 821	15 821
399 Undervisning – ikke fordelt	10 173	42 113	55 493	55 858	55 858	55 858
Sum netto driftsutgifter VO 30	415 498	449 240	485 599	482 616	480 133	479 987

Tabell 4.4.2.3 Drifts- og investeringsbudsjett (kr 1.000)

	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Forslag 2020	Forslag 2021	Forslag 2022	Forslag 2023
Driftsutgifter	535 271	465 424	545 516	542 417	539 934	539 788
Driftsinntekter	119 773	61 473	59 917	59 801	59 801	59 801
Netto driftsutgifter	415 498	403 951	485 599	482 616	480 133	479 987
Investeringsutgifter	201 969	160 500	34 620	5 500	5 500	5 500
Investeringsinntekt	0	0	0	0	0	0
Netto investeringsutgifter	201 969	160 500	34 620	5 500	5 500	5 500

4.4.3 Behovsvurderinger

Strategi for økt læringsutbytte

Gjennom kartlegging og nasjonale prøver følges elevenes læring tett av lærere, skoleledere og skoleeier. Læringstrykket er høyt; med særlig vekt på norsk, engelsk og matematikk. Strategiene og metodene som tas i bruk er forankret i forskning, samt erfaringer fra endrings- og utviklingsarbeid nasjonalt og internasjonalt. Med tidlig innsats og tett oppfølging legges grunnlaget for at den enkelte elev skal fullføre og bestå videregående opplæring som grunnlag for videre studier eller arbeidsliv. Undervisningens kvalitet er en vesentlig faktor for elevenes læring. Tiltakene i satsingen for økt læringsutbytte griper direkte inn i lærernes undervisningspraksis og skal ha effekt på elevenes læringsarbeid. Lærerne skal sette seg faglige mål, dele kunnskap og gi hverandre konstruktive tilbakemeldinger. For å lykkes med dette må skolelederne lede og delta i lærernes læring. Dette stiller høye krav til skolelederne om å utvikle sine skoler til å bli profesjonelle læringsfelleskap. Det gjennomføres fagdager, ledersamlinger og felles planleggingsdager for å gi skolelederne støtte og kompetanse i ledelse av læringsarbeidet ved skolen.

Elevenes læringsresultater følges opp gjennom egne resultatmøter, fagdager for VO 30 Undervisning, kretsvisse skoleledermøter og årlige dialogmøter med skolene. I disse møtene samordnes strategier og tiltak for økt læringsutbytte, tilpasset opplæring, samt trygt og godt skolemiljø. Etter dialogmøtene utarbeides en avtale om oppfølging basert på den enkelte skoles særskilte behov og utfordringer. Arbeidet er strukturert i et årshjul.

Rådmannen legger hvert år fram en tilstandsrapport om grunnskolen for kommunestyret, jf. k.sak 27/2019. Her omtales blant annet læringsresultater, læringsmiljø og gjennomføring i videregående opplæring. I tillegg omtales antall elever, voksenteitet og omfanget av spesialundervisning.

Økt timetall i matematikk og engelsk

Gjennom strategi for økt læringsutbytte er timetallet i basisfagene matematikk og engelsk økt. I k.sak 140/2008 ble det vedtatt en utvidelse på 0,5 timer i matematikk pr. uke pr. trinn på 1.-4. trinn og 0,25 timer pr. uke pr. trinn på 5.-7. trinn.

For å styrke undervisningen i matematikk og engelsk på 1.-4. trinn, ble det videre vedtatt en timeutvidelse med en time pr. uke pr. trinn i hvert av fagene fra høsten 2015, jf. k.sak 82/2014. I k.sak 107/2016 ble timetallet i matematikk økt med to uketimer på 5.-7. trinn fra høsten 2017. Gjennom timeutvidelsene får elevene i Ringsakerskolen til sammen 465,5 årstimer ut over minstetimetallet for grunnskolen, det vil si 12,25 uketimer fordelt på 1.-7. trinn. Med disse tiltakene er det lagt til rette for økt læringsutbytte gjennom tidlig innsats og dybdelæring.

Kartlegging av elevenes grunnleggende ferdigheter og kompetanse

På 1.-3. trinn gjennomføres nasjonale kartleggingsprøver i lesing og regning for å fange opp elever som trenger ekstra oppfølging. Det gjennomføres også nasjonal kartlegging i engelsk på 3. trinn og i digitale ferdigheter på 4. trinn. I tillegg benyttes det annet kartleggingsmaterieell i norsk, matematikk og engelsk på trinn som ikke har nasjonale prøver. Gjennom hele skoleløpet benyttes dynamiske verktøy i henholdsvis lesing og regning for å følge elevenes læringsprogresjon.

Nasjonale prøver gjennomføres i lesing, regning og engelsk på 5. og 8. trinn, og lesing og regning på 9. trinn. Det er utviklet analyseverktøy som gjør det mulig for skolene å se hvordan de enkelte oppgaver er løst på elevnivå. Skolene benytter analyseverktøyene for å følge utviklingen til elevene over tid og som grunnlag for iverksetting av tiltak.

Analyseverktøyet Engage er sentralt i arbeidet med kartlegging og skal brukes systematisk på alle nivå i skoleorganisasjonen. Her kan resultater leses på individ-, klasse- og skolenivå. I dialogen mellom skoleeier og skoleledere benyttes analyse- og prosessverktøyet Insight for å strukturere relevant styringsinformasjon. Insight henter informasjon fra Engage og alle offentlige registre og databaser som er relevante for skolen.

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter som digitale ferdigheter, muntlige ferdigheter, å kunne lese, å kunne regne og å kunne skrive er forutsetninger for læring og utvikling i skole, arbeid og samfunnsliv. Ferdighetene er også viktige for elevenes identitet og sosiale relasjoner. Gjennom systematisk arbeid skal alle elever i Ringsaker tilegne seg og anvende de grunnleggende ferdighetene, slik at de mestrer utfordringer og løser oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger.

Utviklingen av de grunnleggende ferdighetene vektlegges gjennom hele opplæringsløpet. Det går for eksempel en sammenhengende linje fra den første lese- og skriveopplæringen til det å kunne lese avanserte tekster. I lesing bruker alle skoler digitale verktøy i bokstav-, lese- og skriveopplæringen, og noen bruker metoden «Skrive seg til lesing med talende tastatur» (STL+). Lydfunksjonen på nettbrettet gjør at elevene kan lese inn egen tekst/bokstavlyder og/eller få opplest tekst samtidig

som de skriver. Etter kartlegginger og nasjonale prøver gjennomfører skolene intensive lesekurs etter behov.

Rammeverket for grunnleggende ferdigheter som er utarbeidet av Utdanningsdirektoratet brukes av skolene i utviklingen av progresjonen i fagene og i vurdering av elevenes læring.

Skolebibliotek

Styrking av skolebibliotekene er en del av den helhetlige satsingen på lese- og skriveopplæring, og det er innarbeidet kr 80.000 årlig til skolebibliotek.

Ringsaker kommune har fått 1,2 mill. kroner i tilskudd fra Utdanningsdirektoratet for å styrke skolebibliotekenes arbeid med lesestimulering. Skolebibliotekene og folkebiblioteket samarbeider i dette prosjektet, og det er etablert ei arbeidsgruppe bestående av fem skolebibliotekarer, bibliotekveileder, biblioteksjef og en representant for skoleeier. Midlene er øremerket kompetanseheving, fortrinnsvis på barnetrinnet.

I løpet av prosjektperioden vil alle skolene gjennomgå sitt lesestimuleringsarbeid og delta i faglige drøftinger med tanke på tiltak ved egen skole. Dette kombineres med ulike arrangement der fagpersoner innen feltet bidrar med erfaring og nyere forskning.

Newton Ringsaker

Newton Ringsaker er under etablering og pilotering skoleåret 2019/2020, og er et ledd i realfagssatsing og utvikling av digital kompetanse i Ringsakerskolen. Et Newtonrom er et spennende innredet og teknologisk velutstyrt undervisningslokale. I Newtonrommet legges det til rette for at barn og unge skal få gode lærings- og mestingsopplevelser i naturfag, matematikk og teknologi gjennom undervisningsmoduler for barnehage, grunnskole og videregående skole, samt aktiviteter for SFO. Rommet eies av Ringsaker kommune og driftes til daglig av to Newton-lærere.

Newton Ringsaker er også en læringsarena som knytter barnehage, skole, fritid og lokalt næringsliv sammen. Det tilbys inspirasjonskurs og etterutdanning i realfag og programmering for barnehageansatte og lærere, og det er et ressurscenter for realfag og teknologi i regionen. I tillegg er Newton Ringsaker en arena for barn og unge, bedrifter og organisasjoner på ettermiddager, helger og i ferier. Det arrangeres forsker- og kodeklubber, realfagsbursdager, teambuilding for bedrifter og utleie av møtelokaler.

Tilbudet i Newton Ringsaker kan benyttes av nabokommunene, og flere skoler har allerede avtalt tid.

Tidlig innsats og tilpasset opplæring i et inkluderende fellesskap

Prinsippet om tidlig innsats skal gi bedre kvalitet i det ordinære tilbudet i barnehagen og skolen, og virke forebyggende for alle. Tiltaket skal iverksettes med en gang det er behov, fram til 10. trinn. Skolene skal blant annet tilby intensiv opplæring til elever i lesing, skriving og regning. Opplæringen skal også tilpasses gjennom ulike arbeidsformer og pedagogiske metoder, bruk av læremidler og organisering. Skolene må derfor etablere et helhetlig system for en inkluderende og tilpasset pedagogisk praksis. Det er budsjettet med 1,3 mill. kroner.

Elever med stort læringspotensial

Alle elever har et læringspotensial, men noen elever lærer raskere og tilegner seg mer kompleks kompetanse enn sine jevnaldrende. Elever med stort læringspotensial er ikke nødvendigvis høyt presterende, men de har et stort potensiale for læring på ett eller flere faglige områder. De viktigste tiltak for denne elevgruppen er tidlig identifisering, anerkjennelse og pedagogisk og organisatorisk differensiering. Skoleeier og skolene samarbeider for å gi disse elevene tilpasset opplæring.

Dette kan også innebære at eleven får opplæring på høyere trinn på egen skole, på andre skoler og i videregående skole.

Kultur for læring

Satsingen *Kultur for læring* har som hovedmål at barn og unge i Hedmark skal vokse opp i en kultur for læring som motiverer til utdanning og deltakelse i samfunns- og arbeidsliv. Fylkesmannen og kommunene i Hedmark har utviklet en samordnet arbeidsform med profesjonelle læringsfellesskap som skal bygge opp under dette. Det er etablert et forsknings- og utviklingsprosjekt for perioden 2016-2020 der Ringsaker kommune deltar sammen med alle andre kommuner i Hedmark, jf. k.sak 41/2016 Tilstandsrapport for grunnskolen 2015. Fylkesmannen leder prosjektet i samarbeid med Senter for praksisrettet utdanningsforskning (SePU) ved Høgskolen i Innlandet.

Målsettingen for *Kultur for læring* er å forbedre elevenes grunnleggende skolefaglige ferdigheter og samtidig gi dem ferdigheter som forbereder dem på morgendagens samfunns- og arbeidsliv. Videre skal lærernes, skoleledernes og skoleeierens kompetanse økes gjennom kollektiv kompetanseutvikling. Ulike kartleggingsresultater og andre data skal brukes aktivt for å forbedre pedagogisk praksis.

Høgskolen i Innlandet har utarbeidet ulike kompetansepakker. Arbeidet er skolebasert, og lærerne tilegner seg teori og reflekterer over egen praksis i kollegagrupper. Med bakgrunn i kartleggingsresultatene fra 2016 (T1) valgte skoleeier at alle skolene skulle jobbe med kompetansepakken Pedagogisk analyse, samt Motivasjon og mestring. Gruppeledere og skoleledere fikk felles opplæring organisert av skoleeier med støtte fra Høgskolen i Innlandet/SePU.

Høsten 2018 ble det gjennomført en ny kartlegging (T2). Våren 2019 ble resultatene analysert og nye forbedringsområder definert. Strategier og tiltak utvikles og gjennomføres på alle skoler fram mot ny kartlegging (T3) høsten 2020. Samtidig kan skolene velge mellom kompetansepakker fra SePU og fra Utdanningsdirektoratet. Arbeidet med Kultur for læring sees i sammenheng med innføring av fagfornyelsen.

Som en del av arbeidet med Kultur for læring ble det høsten 2018 arrangert Læringskaravaner. På disse møtene deltok skoleeier sammen med representanter fra Høgskolen i Innlandet, samt tre og tre, skoler representert ved ledelse og tillitsvalgte. Arbeidsformen videreføres skoleåret 2019/2020, da med særlig fokus på skolenes arbeid med fagfornyelsen.

Særskilt språkopplæring og morsmålsopplæring for elever fra språklige minoriteter

Elever i grunnskolen med annet morsmål enn norsk har rett til særskilt norskopplæring til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den vanlige opplæringen i skolen. Om nødvendig har disse elevene også rett til morsmålsopplæring og/eller tospråklig fagopplæring.

Tall fra GSI (Grunnskolens informasjonssystem) viser at det pr. 1.10.2019 er 310 elever som får særskilt norskopplæring i grunnskolen i Ringsaker. Dette er en økning på 30 elever fra forrige skoleår. I sum representerer disse elevene 32 språk. Kommunen har plikt til å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk, før det blir fattet vedtak om særskilt språkopplæring. For å lykkes med inkludering og tilpasset opplæring er det avgjørende å opparbeide tilstrekkelige norskkunnskaper hos elevene.

Digital kompetanse og digitale ferdigheter

Digitale løsninger er blitt en viktig og nødvendig samhandlings- og kommunikasjonsform i arbeidslivet, og digital kompetanse skal sikre deltakelse i og tillit til digitale løsninger i framtiden. Dagens elever skal videreutvikle et samfunn hvor teknologien i større grad brukes til å løse utfordringer, og de skal leve, delta og mestre et digitalisert samfunn. Dette endrer både elevenes og

lærernes rolle, og tradisjonelle lærebøker erstattes av digitale læremidler. Disse gir helt andre og nye muligheter.

Alle elever har sitt eget digitale verktøy til bruk i skolearbeidet. Elevene fra 1.-7. trinn har nettbrett, mens elevene på 8.-10. trinn har bærbar datamaskin. Det er opprettet eget veilederkorps som ivaretar opplæring av skoler på barnetrinnet. Korpsset kan etter hvert også benyttes i ungdomsskolen i utvalgte temaer.

Digital læring innebærer at lærere bruker digitale verktøy i opplæringen for å gjennomføre god og effektiv undervisning. Det legges opp til læringsprosesser der elevene må tilegne seg, behandle, produsere, bearbeide og kommunisere kunnskaper og ferdigheter ved hjelp av digitale verktøy. Gjennom dette skal de nå faglige mål og uttrykke faglig kunnskap. Digitale løsninger for kommunikasjon og læring skal være felles for alle skolene.

Skytjenesten Office 365 gir alle elever og lærere god tilgang til en rekke verktøy som fremmer samhandling, deling og kommunikasjon, og Microsoft Teams brukes som en samhandlingsplattform for elever og lærere. Det skal etableres et system som gjør det mulig å sentralstyre gruppeoppsett og rettigheter i Teams. Anskaffelse av pedagogisk-administrative moduler i det skoleadministrative systemet skal fullføres. Det gjenstår å finne en plattform som skaper god sammenheng mellom Teams og det skoleadministrative systemet.

Digital kommunikasjon mellom foresatte og skolen om fravær og praktiske forhold rundt elevenes skolehverdag foregår gjennom digital meldingsbok.

I de nye læreplanene som tas i bruk i 2020 inngår koding og programmering i flere fag. Alle ungdomsskoler tilbyr nå programmering som valgfag, og flere barneskoler benytter koding og programmering innenfor de ulike fagene. Gjennom den teknologiske skolesekken har skolene fått utstyr til programmering og koding. På Newtonrommet legges det opp til aktiviteter innen koding, og medlemmer i veilederkorpsset kan benyttes av skoler som ønsker ekstra hjelp.

I planperioden er det ført opp 2 mill. kroner pr. år til investeringer i digitalt utstyr og opprusting av infrastrukturen på skolene.

Fagfornyelsen

Skolen får nye læreplaner fra skolestart i 2020. Det elevene lærer skal være relevant. Samfunnet og arbeidslivet endrer seg med ny teknologi, ny kunnskap og nye utfordringer og en trenger barn og unge som reflekterer, er kritiske, utforskende og kreative. Fornyelsen av læreplanene innebærer til dels store endringer i fagenes innhold. Den overordnede delen beskriver hvilke verdier og prinsipper grunnopplæring skal bygge på og elevene skal få mer tid til dybdelæring. De tverrfaglige temaene; demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling og folkehelse og livsmestring er prioriterte temaer der elevene skal utvikle tverrfaglig kompetanse.

Arbeidet med Fagfornyelsen og implementering av nye læreplaner er prioritert både hos skoleeier og på den enkelte skole.

Lærernorm

Fra og med skoleåret 2018/2019 ble det innført en norm for lærertetthet i ordinær undervisning på skolenivå. Målet er at det høsten 2019 skal være 1 lærer pr. 15 elever i 1.-4. trinn og 1 lærer pr. 20 elever i 5.-10. trinn. Ressurs- og timetildelingen skal ivareta at alle skolene følger lærernormen.

Psykisk helse i skolen

Undervisningsopplegget Psykologisk førstehjelp bidrar til å utvikle elevenes psykologiske kunnskaper, mentale og sosiale ferdigheter, samt mestringsstrategier. Opplegget brukes i undervisning og i samtaler med elever. Lærere har fått styrket sin kompetanse gjennom opplæring og ajourføring i programmet. I barnehagen benyttes undervisningsmaterialet *Grønne tanker-glade barn*. Dette videreføres med Psykologisk førstehjelp i grunnskolen.

Arbeid med psykisk helse i skolen er godt forankret gjennom den kommende fagfornyelsen i grunnskolen, hvor et av de nye tverrfaglige temaene er Folkehelse og livsmestring.

Rett til et trygt og godt skolemiljø.

Et trygt og godt skolemiljø er en forutsetning for trivsel og tilhørighet for å sikre økt læringsutbytte og god faglig utvikling for den enkelte elev. Nytt kapittel 9A i opplæringsloven, gjeldende fra 1.8.2017, medførte utvidede rettigheter for elevene og mer omfattende krav til skolens ledelse og ansatte. Nulltoleranse for mobbing er lovfestet, og det er innført en ny aktivitetsplikt for skolene. Rådmannen har utarbeidet prosedyrer og retningslinjer for å sikre at lovverket blir oppfylt. Den voksne i skolen har et særskilt ansvar for å sørge for at elevene har et trygt skolemiljø, og skolene gjør en stor innsats for å praktisere det nye lovverket.

Valgfag

Valgfagene er ment å gjøre skoledagen mer praktisk, relevant og motiverende. De skal bidra til at elevene, hver for seg og i fellesskap, styrker lysten til å lære og opplever mestring gjennom praktisk og variert arbeid. Valgfagene er tverrfaglige og skal bidra til helhet og sammenheng i opplæringen.

Skolene må tilby minst to valgfag, og kan velge mellom disse fagene i læreplanen:

Demokrati i praksis, Design og redesign, Forskning i praksis, Fysisk aktivitet og helse, Innsats for andre, Internasjonalt samarbeid, Levende kulturarv, Medier og informasjon, Natur, miljø og friluftsliv, Produksjon av varer og tjenester, Programmering/Koding, Reiseliv, Sal og scene, Teknologi i praksis og Trafikk.

Det tilbys valgfag i programmering/koding ved alle ungdomsskoler i kommunen. Lærerne har fått kompetanseheving, og det er utarbeidet egne planer i faget. For øvrig tilbyr ungdomsskolene i Ringsaker ulike valgfag avhengig av skolens kompetanse og elevenes interesse innenfor de ulike områdene. Det gis standpunkt karakter i valgfag hvert år.

Geitmyra Ringsaker matkultursenter

Matkultursenteret er etablert på Granerud gård som et ledd i kommunens satsing på mat og matkultur, jf. f.sak 106/2017. Geitmyra Ringsaker er en videreføring av Geitmyra matkultursenter for barn i Oslo. Driften baseres på erfaringene og det pedagogiske rammeverket derfra. Samtidig er det unikt tilpasset for region Innlandet og behovene og ressursene som finnes her, med fokus på Innlandets matkultur.

Geitmyra Ringsaker gir undervisning til elever på 6. og 9. trinn. Dette er et styrket og utvidet undervisningstilbud i faget Mat og helse, med vekt på matkultur, økologi, dyrking og høsting av frukt og grønnsaker, samt bruk av skolehage. Tilbudet skal også inkludere fagelementer fra læreplanene i samfunnsfag, naturfag og matematikk. Målet er at elevene gjennom dybdelæring får økt kompetanse ved at en arbeider med kjerneelementer i fagplanene, samt tverrfaglige temaer som Bærekraftig utvikling og Folkehelse og livsmestring. Tilbudet inkluderer også dagskurs for elever på SFO/AKS og kurs for lærere og ansatte i SFO/AKS.

Undervisningen skal gi elevene glede av å dyrke, lage og spise sunn og god mat. Flest mulig barn skal bli glad i mat som gjør dem godt. Gjennom praktiske aktiviteter skal sentrale tema innen matematikk og naturfag bli anskueliggjort og forstått.

Matkultursenteret startet høsten 2018 med en pilotering av tilbudet. Det er innarbeidet 2,040 mill. kroner årlig i økonomiplanperioden. I tillegg er det budsjettert med transportutgifter på kr 505.000.

Skolemat

På bakgrunn av oppdrag i budsjettet for 2019, ble det utredet innføring av ett måltid ved skolene i Ringsaker, jf. k.sak 46/2019. I denne saken ble både utgifter og organisering av innføring av skolemåltid behandlet. I samsvar med vedtaket i saken, vil det i løpet av første halvår 2020 bli lagt fram en ny sak om skolemat. Her vil det bli utredet en prøveordning med skolemat en eller flere dager i uka på alle eller noen utvalgte skoler.

Leksehjelp

Opplæringsloven § 13-7a fastslår at kommunen skal gi et tilbud om frivillig leksehjelp i grunnskolen. Tilbudet kan gis til elever på 1.-10. trinn. Hver elev skal få tilbud om 304 årstimer frivillig leksehjelp i løpet av grunnskolen. For å sikre et enhetlig tilbud får alle elevene i Ringsaker kommune tilbud om gratis leksehjelp hver uke på 5.-7. trinn (228 årstimer). På ungdomstrinnet gis det to timer til sammen hver uke fordelt på 8.-10. trinn (76 årstimer). Ungdomsskolene bestemmer selv på hvilke(t) trinn leksehjelpen legges.

Formålet med leksehjelpen er å gi elevene støtte i læringsarbeidet, mestringfølelse, gode rammer for selvstendig arbeid, samt bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Ordningen regnes ikke som en del av opplæringen, men skal ses i sammenheng med denne. Leksehjelpen gis ved bruk av barneveileder eller lærer.

Opplæringstiltak for lærere og skoleledere

Regjeringens strategi Lærerløftet – på lag for kunnskapsskolen, presenterer økte krav om relevant kompetanse i undervisningsfag for alle lærere i grunnskolen. Strategien har også bidratt til at flere lærere kan delta i den statlige delfinansierte videreutdanningen for lærere.

Strategiplan for kompetanseutvikling i grunnopplæringen 2016-2019 i Ringsaker kommune prioriterer deltakelse i den statlige ordningen for videreutdanning for lærere og skoleledere. Inneværende skoleår deltar 33 lærere i ordningen med videreutdanning i basisfagene, i hovedsak norsk, engelsk og matematikk. Tre skoleledere deltar på rektorskolen.

Strategiplan for kompetanseutvikling i grunnopplæringen skal revideres i 2020. Det utarbeides en felles plan for barnehage og skole. Fagprioriteringen er basisfagene norsk, engelsk og matematikk.

Kultur for læring fremmer det regionale samarbeidet og har blant annet ført til at kommunene Hamar, Løten, Ringsaker og Stange i perioden 2018 til 2021 gjennomfører felles lederopplæring der målet er å utvikle støttestrukturer for lærernes og skoleledernes profesjonelle læring. Dette arbeidet gjennomføres i samarbeid med Høgskolen i Innlandet. Ringsaker kommune er administrativt ansvarlig for prosjektet som har mottatt kr 830.000 i OU-midler fra KS. Fra våren 2020 vil alle skoleledere i regionen være en del av programmet.

Den statlige satsingen på kompetanseheving for lærere og skoleledere videreføres. Det er budsjettert med en egenandel på kr 838.000 til opplæringstiltak for lærere og kr 108.000 til skoleledere.

Veiledning av nyutdannede lærere

Veiledning av nyutdannede lærere er et ledd i å rekruttere og beholde dyktige medarbeidere. Ordningen er en del av de nyutdannedes arbeidstidsavtale. Dette innebærer seks gruppebaserte veiledninger i løpet av skoleåret. Veiledningen er organisert gjennom et veilederkorps bestående av tre formelt utdannede veiledere med bred erfaring og lærerkompetanse fra Ringsakerskolen. Individuell veiledning gis etter avtale mellom veileder og den nyutdannede.

Nye nasjonale rammer for veiledning av nyutdannede nytilsatte lærere ble gjort gjeldende fra 10.9.2018 med varighet til 31.7.2021, som ett av tiltakene i strategien Lærerutdanning 2025. De nasjonale rammene for veiledning anbefaler at veiledningen gjennomføres og prioriteres på en systematisk måte de to første yrkesårene.

I statsbudsjettet for 2019 er det bevilget 60 mill. kroner til veiledning av nyutdannede nytilsatte lærere. Tilskuddet skal bidra til veiledning av god kvalitet, slik at flere lærere får en god overgang fra utdanning til yrke og blir værende i skolen. Tilskuddet gis som en fast sats pr. nyutdannet nytilsatt lærer. Satsen for skoleåret 2019/2020 er kr 28.076, og Ringsaker har 17 nyutdannede nytilsatte lærere fra høsten 2019.

Det vurderes en utvidelse av veiledningsordningen av nytilsatte nyutdannede lærere i Ringsaker, slik at den kan ha en varighet på to år.

Lærerspesialister

Regjeringen har videreført piloteringen som skal gi grunnlag for å utvikle nye karriereveier for lærere som ønsker profesjonell videreutvikling uten å gå over i administrative stillinger. Formålet er at dyktige lærere skal kunne ha en faglig karrierevei, men samtidig ha undervisning som hovedoppgave. Videreføringen gjelder for to år fra høsten 2018.

Tilstandsrapport for grunnopplæringen, som ble behandlet i k.sak 27/2019, legger føringer for at det tilrettelegges for flere lærerspesialister i fagene norsk og matematikk. Ringsaker kommune deltar fra høsten 2019 med 10 skoler og 18 lærerspesialister fordelt på fagene norsk, matematikk og profesjonsfaglig digital kompetanse. Spesialistene skal veilede og initiere faglig oppdatering på egen skole.

I tillegg til piloteringen av lærerspesialister er det etablert en utdanning på masternivå for samme målgruppe. Etter endt utdanning skal spesialistene ha særlig kompetanse til å bidra til utvikling av undervisningen på sin skole. Fra Ringsaker kommune deltar seks lærere i lærerspesialistutdanningen; to i norsk med vekt på lese- og skriveopplæring, to i matematikk og to i profesjonsfaglig digital kompetanse.

Det er etablert et nettverk for lærerspesialistene koordinert av skoleeier. Opprettelse av et slikt nettverk er i tråd med nasjonale og kommunale intensjoner om å utvikle rollen som lærerspesialist gjennom deltakelse i profesjonelle læringsfellesskap.

Lærerutdanningsskole

Den nye strategien for Lærerutdanningen fram til 2025 foreslår å prøve ut en ordning med lærerutdanningsskoler. Et hovedgrep i strategien er at det etableres nasjonale rammer for partnerskap mellom lærerutdanningene og skoleeiere. Tilstandsrapporten for grunnopplæring, som ble behandlet i k.sak 24/2018 legger føringer for at Ringsaker kommune skal delta i ordningen og etter søknad er Fagerlund skole valgt som en lærerutdanningsskole for Høgskolen Innlandet. Ved praksisskolen er skoleleder og lærere tettere involvert i samarbeidet rundt lærerutdanningen og praksisveiledningen.

Svømmeopplæring

Svømmeopplæringen for grunnskoleelevene foregår ved de nye svømmehallene i Moelv og i Brumunddal. Begge hallene har god kapasitet.

Elever fra Brøttum barne- og ungdomsskole, Fagernes/Åsen skole, Gaupen skole, Lismarka/Messenlia skole, Moelv/Fossen skole, Moelv ungdomsskole, Nes barneskole, samt Nes ungdomsskole får svømmeopplæring ved svømmehallen i Moelv. Elevene fra Brumunddal ungdomsskole, Fagerlund skole, Furnes ungdomsskole, Hempa skole, Kirkekretsen skole, Kirkenær skole, Kilstad skole, Mørkved skole, samt Stavsberg skole får sin svømmeopplæring ved Mjøsbadet i Brumunddal.

Elevenes svømmeferdigheter kartlegges og dokumenteres etter 4., 7. og 10. trinn ved hjelp av et digitalt kartleggingsverktøy.

Miljørettet helsevern

Følgende skoler er godkjent etter Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler: Brumunddal ungdomsskole, Brøttum barne- og ungdomsskole, Fagerlund skole, Fagernes skole, Fossen skole, Hempa skole, Kirkekretsen skole, Kirkenær skole, Lismarka skole, Moelv ungdomsskole, Nes barneskole, Nes ungdomsskole og Stavsberg skole. Arbeidet med å få godkjent flere skoler pågår i dialog med samfunnsmedisinsk enhet for Hamar-regionen og med enheten Bygg og eiendom.

Leirskoletilbud

Opphold egne elever

I leirskolebudsjettet for 2020 er det forutsatt at 408 elever fra barneskolene vil reise på leirskole. Faktisk elevtall varierer noe fra år til år. Erfaringstall for de siste årene indikerer at antallet som er forutsatt i budsjettet er tilstrekkelig. Det legges til grunn at skolene som sender elever på leirskole i 2020 får kr 2.910 pr. elev. Dette gir et samlet budsjett for reise- og oppholdsutgifter på kr 1.188.000. I samsvar med vedtak i f.sak 151/2007 dekkes leirskoleopphold av kommunen uten egenandel.

Fra 2020 innlemmes det øremerkede leirskoletilskuddet i kommunenes rammetilskudd. Budsjettet til leirskole er styrket med kr 446.000 for å kompensere for endringen. Ordningen gjelder finansiering av lønn til lærer ansatt på leirskolen. Endringen innebærer at disse utgiftene er budsjettert på vanlig måte i budsjettet, og ikke med tilskudd. Det er ført opp kr 442.000 til formålet.

Mesnali leirskole/Camp Sjusjøen

Opplæringsloven § 10-3 slår fast at nødvendig undervisningspersonell ved leirskoler med fast pedagogisk bemanning skal være ansatt i kommunen hvor leirskolen ligger. I budsjettet for 2015 ble det gjennomført en reduksjon fra 1,0 årsverk til 0,5 årsverk etter innspill fra leirskolen selv. Reduksjonen på et halvt årsverk ble erstattet med et driftstilskudd til leirskolen. På forsommeren 2019 henvendte Camp Sjusjøen seg på nytt, og ba om at den faste stillingsdelen ble økt til 0,7 årsverk. Bakgrunnen for henvendelsen er at belegget ved leirskolen har økt betydelig den siste tiden, og det er derfor naturlig å ha en større fast stilling hele året.

Tiltaket utgjør ingen merutgift for kommunen, da stillingsøkningen kompenseres med reduksjon i driftstilskuddet. I f.sak 137/2006 ble avtalen mellom kommunen og Det Norske Misjonselskap godkjent. Med denne avtalen dekkes kommunens faktiske utgifter til leirskolen.

I budsjettet for Mesnali leirskole/Camp Sjusjøen er det fra 2020 forutsatt 0,7 årsverk lærer, skolemateriell og driftstilskudd til leirskolen. Dette har en samlet utgift på kr 685.000. Utgiftene dekkes inn slik det er forutsatt i avtalen fra 2006, og fordeles på til sammen 28 elevgrupper i løpet av året. Dette gir en sats pr. ukesopphold på kr 24.460.

Introduksjonsordningen

Alle bosatte flyktninger har rett og plikt til å delta på introduksjonsprogram, som skal være helårig og på fulltid i to år, unntaksvis opp til tre år. Dette er det viktigste virkemidlet for å gjøre nye bosatte flyktninger selvhjulpne på sikt. I henhold til k.sak 44/2016 skal kommunen i snitt ta imot 90 flyktninger pr. år, inkludert familiegjeforeninger, i perioden 2016-2019. Anmodningen om bosetting av flyktninger er imidlertid blitt redusert fra 90 til 32, og for 2020 er dette ytterligere redusert til 28. I tillegg kommer eventuelle familiegjeforeninger. Som følge av økt grunnbeløp pr. deltaker i introduksjonsordningen, er budsjettet styrket med kr 390.000. Selv om antall nyankomne flyktninger går ned, reduseres ikke antall kursdeltakere på introduksjonsprogrammet tilsvarende da det er flere deltakere som etter behovsprøving får tildelt et tredje år på kurset. Som følge av økning i antall deltakere på tredje året er budsjettet også styrket med kr 1.132.000.

Tabell 4.4.3.1 Gjennomsnittlig antall deltakere i Introduksjonsordningen pr. måned fra 2015 til 2019

År	2015	2016	2017	2018	2019 (1-8)
Antall	37	52	88	84	69

Kilde: Velferd

Utbygging og rehabilitering av skoler

Kommunestyret behandlet i møte 9.4.2014 vedlikeholdssituasjonen og rehabiliteringsbehovet ved kommunale skoler, svømmebasseng og barnehager, jf. k.sak 21/2014. Bygging av den siste skolen, Stavsberg, blir ferdigstilt i slutten av 2019. Skole og oppvekst er høyt prioriterte områder, og skoleutbygging har vært en klar satsing i budsjettene og økonomiplanene i perioden. Flere av skolebyggene har fått et betydelig løft gjennom den vedtatte planen og bygging av de fire skolene i pulje 1. Brøttum barne- og ungdomsskole, Moelv skole, Mørkved skole og Stavsberg skole fremstår med denne satsingen som fleksible og moderne skoler, og med funksjonalitet som er tilrettelagt for framtidrettet pedagogisk arbeid.

I budsjettvedtaket for 2018, k.sak 84/2017, punkt 22, ble det gitt i oppdrag å legge fram en ny prioriteringsplan for skoleinvesteringen innen utgangen av 2019. Saken er lagt fram i november 2019. I saken vurderes status og framtidig behov for kapasitet og vedlikehold ved skolene i Ringsaker.

Fagernes og Moelv skoler

I løpet av 2020 legges det opp til å rehabilitere gamle Ringsaker videregående skole, avdeling Moelv. Ved Moelv skole er kapasiteten i dag 435 elever, inklusiv 15 elever på forsterket avdeling. Med rehabilitering av gamle Ringsaker videregående skole vil kapasiteten kunne økes med 60 elever på mellomtrinnet. Total kapasitet vil kunne være inntil 500 elever.

Fagernes skole har de siste årene hatt nedgang i elevtallet, og flere elever har allerede søkt om overflytting til Moelv skole. Siden 2011 har elevtallet sunket fra om lag 100 til 55 pr 1.11.2019. Denne tendensen vil trolig fortsette i og med det er færre elever på småtrinnet enn på mellomtrinnet. På 1. trinn er p.t. kun tre elever. I budsjettet legges det derfor opp til at elevene ved Fagernes skole flytter til Moelv skole fra januar 2021. Ved Moelv skole vil elevene få et opplæringstilbud ved en ny og moderne skole med gode fasiliteter for læring, lek og aktivitet. For enkelte elever fra Fagernes vil Åsen skole være et alternativ. Ved overflytting til de andre skolene, vektlegges gode prosesser som ivaretar de ansattes rettigheter og et trygt og godt skolemiljø for elevene. En vil så deretter vurdere Fossen skole særskilt når Fagernes skole er avklart.

Leie av modulene på Fagernes har en årlig utgift på 1,834 mill. kroner. Kontrakten løper fram til 22.2.2021. Med skissert plan fornyes ikke denne avtalen. I tillegg til leien vil en også spare lønns- og driftsutgifter.

Gymsalen ved Fagernes skole eies av kommunen, og den vil fortsatt kunne brukes til aktiviteter i regi av nærmiljø, lag og foreninger.

Messenlia, Lismarka og Åsen skole

Ved overflytting av elever til Moelv og Åsen skoler, er det naturlig å legge Åsen skole inn under samme enhet som Messenlia og Lismarka skole og under felles ledelse. Dette gjennomføres fra skoleåret 2021/2022. De ansatte ivaretas etter gjeldende retningslinjer og bestemmelser.

Stavsberg skole

Kommunestyret behandlet i k.sak 44/2015 rom- og funksjonsprogram for Stavsberg skole. I k.sak 107/2016 ble det fattet vedtak om å endre prosjektet ved å utvide fra liten flerbrukshall til fullverdig idrettshall.

Totalt er det lagt til grunn en kostnadsramme på 315,8 mill. kroner for bygging av Stavsberg skole og flerbrukshall. Det legges opp til at bygget ferdigstilles høsten 2019, jf. f.sak 124/2017.

Moelv og Fossen skoler

Rådmannen ser behovet for en nærmere vurdering av kapasitetsutfordringer og ulike utbyggingsalternativer ved skolene i Moelv. En vil derfor komme tilbake til spørsmålet om en samlet løsning for skolebygg i Moelv på et senere tidspunkt basert på en slik helhetsvurdering. Først bør en ha en avklaring vedrørende Fagernes skole før videre utredning skjer.

Svømmehall

Bassengsituasjonen på Brøttum har vært behandlet i flere politiske saker de siste årene. Det ble utlyst konkurranse med tilbudsfrist høsten 2017. Konkurransen ble avlyst etter at det ikke kom inn noen tilbud innen fristen. Etter vedtak i f.sak 114/2017 ble det lyst ut ny konkurranse våren 2018. I denne konkurransen mottok kommunen to tilbud. Deretter ble det gjennom prosjektutviklingsfasen utarbeidet et detaljert forprosjekt. Saken om forprosjekt og kostnadsoverslag ble behandlet i f.sak 66/2019, hvor saken ble utsatt. Saken er lagt fram til ny politisk behandling høsten 2019.

Bassengsaken på Brøttum har hatt flere utfordringer. Dette gjelder både i forhold til å tilpasse en ny svømmehall inn i en eldre bygningsmasse, finne alternative plasseringer og at oppdaterte kostnadsoverslag overstiger tidligere budsjettanslag. På denne bakgrunnen har rådmannen innstilt på at det ikke bygges nytt basseng ved Brøttum barne- og ungdomsskole. I stedet etableres det ny ballbinge, uteområdet oppgraderes, og det innarbeides utviklingstiltak i nærmiljøet til ungdom og idrett. Oppvekstkomitéen har støttet dette alternativet i sak 30/2019. I budsjettet for 2020 er det dette alternativet som er innarbeidet. Saken er i skrivende stund ikke ferdigbehandlet.

4.4.4 Standardendringer og nye driftstiltak

Inntektsgradert foreldrebetaling i SFO

I statsbudsjettet for 2020 er det lagt opp til at det innføres en nasjonal ordning for inntektsgradert betaling i SFO for familier med lav inntekt. Ordningen skal gjelde for elever på 1. og 2. trinn, og gjelder fra høsten 2020. Ringsaker kommune får økt rammetilskuddet med kr 365.000 i 2020 og med en helårsvirkning på kr 881.000 fra 2021.

Gratis SFO for elever med særskilt behov 5.-7. trinn

I statsbudsjettet for 2020 er det foreslått en ordning med gratis SFO for elever med særskilte behov på 5.-7. trinn. Ordningen skal gjelde fra høsten 2020. Ringsaker kommune får økt rammetilskuddet med kr 131.000 i 2020 og med en helårsvirkning på kr 315.000 fra 2021.

Økning i SFO-prisen utover prisstigningen

Det er innarbeidet en økning av SFO-prisene ut over vanlig prisframskriving i budsjettet. Samlet øker prisen for de ulike oppholdsalternativene med om lag 12 %. Tiltaket gir økte inntekter med 1,820 mill. kroner. Skolene i Ringsaker har over tid ligget noe lavere enn sammenlignbare kommuner. Med innføringen av en nasjonal ordning for inntektsgradert foreldrebetaling vurderes ulempene som mindre enn de ellers ville vært.

Reduksjon i driftsutgifter

Det er innarbeidet et generelt prosentvis kutt i driftsrammen med kr 733.000. Ved barne- og ungdomsskolene er reduksjonen tatt på budsjett for andre lønns- og vikarutgifter. Voksenpedagogisk senter og PPT har gjennomført kuttet ved reduksjon av ulike driftsarter.

Avvikling av Fagernes skole fra 1.1.2021

Det er innarbeidet i budsjettet at Fagernes skole legges ned fra 1.1.2021. Skolen holder til i leide moduler. Gjeldende leieavtale løper til 22.2.2021. Elevene flyttes fra januar 2021 til Moelv skole. For noen elever kan det alternativt være aktuelt med Åsen skole.

Reduksjon i personalressurser gjennomføres fra skoleåret 2021/2022. Det er forutsatt en besparelse på 2,04 årsverk. Det er innarbeidet en reduksjon på kr 604.000 i 2021 og kr 1.450.000 fra 2022. I tillegg kommer reduksjon i budsjettene til enhetene Bygg og eiendom og Renhold.

Opprettelse av tre stillinger på 0,2 årsverk ved PPT

Ved PPT opprettes det tre 20 %-stillinger fra 1.1.2019. Tiltaket gjelder tre ansatte som ut over fast hjemmel har holdt ulike foreldreveiledningskurs i regi av Familiens Hus. På grunn av lengden på prosjektstillingene har de ansatte opparbeidet rett til utvidelse av stillingene. Stillingene har tidligere vært finansiert med prosjektmidler fra Helsedirektoratet. Kommunen mottar ikke lenger særskilte prosjektmidler. Tiltaket utgjør kr 380.000 årlig.

Opprettelse av 0,2 årsverk leirskolelærer

Den faste stillingsbrøken ved Mesnali leirskole/Camp Sjusjøen økes fra 50 % til 70 % fra 1.1.2020. Opplæringsloven § 10-3 slår fast at nødvendig undervisningspersonell ved leirskoler med fast pedagogisk bemanning skal være ansatt i kommunen hvor leirskolen ligger. Begrunnelsen for endringen, er at leirskolen har hatt betydelig økning i aktiviteten den siste tiden.

Tiltaket gir ingen merutgift for kommunen. Økningen i stillingsbrøken kompenseres med en reduksjon i driftstilskuddet til leirskolen.

Overføring av introduksjonslønn fra Sosiale tjenester

Voksenpedagogisk senter fikk med vedtak i 1. tertialrapport 2019, jf. k.sak 68/2016, overført ansvaret for oppfølgingen av bosatte flyktninger på introduksjonsordningen. Deltagerne står i programmet i 2-3 år på heltid. I denne perioden mottar de introduksjonslønn.

Selv om ansvaret for oppfølging og administrering av ordningen har vært lagt til Voksenpedagogisk senter, har utlønning fortsatt vært budsjettet på VO 51 Sosiale tjenester. Fra 2020 er det innarbeidet at budsjettet for introduksjonslønn flyttes over fra Sosiale tjenester og til Voksenpedagogisk senter. Budsjettet utgjør 10,053 mill. kroner i 2020.

Reduksjon i antall deltakere på introduksjonslønn

Det er det forutsatt en reduksjon i budsjettet for introduksjonslønn fra 2021. Begrunnelsen er at det forventes at antall deltagere går ned, i og med at bosettingen av flyktninger i kommunen har gått betydelig ned. I 2021 er det lagt inn en reduksjon på 2,3 mill. kroner. Fra 2022 er det forutsatt en årlig reduksjon på 3,8 mill. kroner.

Reduksjon av husleie i Brugata 16 (Mølla) fra 31.3.2021

Det forutsettes at leie av tilleggsarealer i Mølla kan avsluttes fra 31.3.2021. Dette var avtale som ble inngått for å ivareta varslet økning i aktivitet ved Voksenpedagogisk senter. Tiltaket utgjør kr 100.000 i 2021 og en helårsvirkning på kr 133.000 fra 2022.

Reduksjon av husleie i Brugata 6 (Gudahl-gården) fra 31.7.2022

Med dagens prognoser på bosetting av flyktninger er det ikke behov for å leie egne lokaler i Gudahl-gården for plass til programrådgiverne til introduksjonsordningen. Avtalen sies opp fra 31.7.2022. Det etableres kontorer sammen med resten av Voksenpedagogisk senter. Tiltaket utgjør en reduksjon i husleie på kr 104.000 i 2022, og en helårsvirkning på kr 250.000 fra 2023.

4.4.5 Investeringstiltak

Stavsberg skole (prosjekt 60431)

I budsjett 2020 er det ført opp 13,220 mill. kroner. Sammen med tidligere bevilgninger er det totalt innarbeidet 315,8 mill. kroner. Dette er i samsvar med f.sak 124/2017 *Stavsberg skole og flerbrukshall – forprosjekt og kostnadsoverslag*.

Utbedring lekeapparater (prosjekt 60442)

Det er ført opp kr 500.000 hvert år i økonomiplanperioden til utbedring av lekeapparater. Bevilgningen skal brukes til å anskaffe godkjente lekeapparater ved skolene. Budsjettposten er økt med kr 300.000 fra budsjett 2019.

Opprusting miljørettet helsevern (prosjekt 60446)

Posten utgjør årlig 5 mill. kroner. Her belastes prosjekter som blir for omfattende til at den enkelte skole uten videre kan forventes å skulle dekke utgiften innen egen ramme. I tillegg er det gjennom de øvrige prosjektene innarbeidet midler til utbedring innenfor miljørettet helsevern. Posten disponeres i delegert økonomisak etter godkjenning av rådmannen med hensyn til hvilke enkeltprosjekter som skal belastes.

Ombygging av Moelv videregående skole (prosjekt 60453)

Det er ført opp 14,0 mill. kroner i 2020 til ombygging av de gamle lokalene til den nedlagte videregående skolen i Moelv. Moelv skole har behov for å øke kapasiteten for elevene, i første omgang for 5.-7. trinn, og ombyggingen skal gi lokaler til undervisning og møter.

Utviklingstiltak nærmiljø/ungdom Brøttum (prosjekt 60457)

Det er ført opp 1,9 mill. kroner til tiltaket i 2020. Dette er i samsvar med vedtak i sak 30/2019 i Oppvekstkomitéen. Her ble det godkjent en kostnadsramme på 5,0 mill. kroner for dette prosjektet, hvorav 3,1 mill. kroner finansieres i 2019. Bevilgningen i 2020 utgjør restfinansieringen av prosjektet.